

Onnittelut kanta-isälle!

Tuomas Pekanpoika Korhonen 500 vuotta!

Ilkka Korhonen, Helsinki

Täydet 500 vuotta täyttää näinä vuosina sukumme kantaisä Tuomas Pekanpoika Korhonen, syntynyt vuoden 1520 tienoilla jossain päin nykyistä Etelä-Savoa, kuollut vuonna 1597 Rautalammin Kerkonjoensuun kylässä.

Tuomas kuului Korhosten jo 1500-luvun alkupuolella varsin laajalle levinneeseen sukuun. Hänen synnyinseutuaan ei ole onnistuttu vielä DNA:nkaan avulla varmistamaan. Mutta mahdollisina kotipaikkoina on pidetty joko Mikkeliin nykyään kuuluvaa Ristiinan Pellosniemeä tai Savonlinnan länsipuolella olevaa Rantansalmea.

Tuomaan lähtökohdat elämään eivät olleet kovin helpot, sillä hän oli ns. nuorempien veljesten jälkeläinen, joka ei enää kuulunut minkään talon isäntäväkeen. Etelä-Savon alue oli 1500-luvulle tultaessa kasvanut väestöltään ja taloluvultaan jo niin suureksi, että enemmistö asukkaista oli vajonnut tilattomien ryhmään. Tuomaalle ei työskentely reingin asemassa kuitenkaan maistunut, vaan hän halusi saada työnsä tulokset itselleen ja perheelleen.

Savon talollisilla oli erämaaomistuksia nykyisen Pohjois-Savon alueella, mutta näiden asuttaminen oli alkanut Tuomaan ollessa vielä nuori poika, ja sitä paitsi savolaiset olivat itse halukkaita muuttamaan omien talojensa erämaille. Sen sijaan hämäläisten laajan eräomistusalueen asuttaminen alkoi vähän myöhemmin, eivätkä he olleet kovinkaan innostuneita siirtymään pois vaurailta kotiseuduiltaan. Näin aukesi tilattomillekin savolaismiehille mahdollisuus päästä oman talon haltijaksi.

Lähden nyt siitä, että Tuomas oli aloitteentekijä, kun hänen perheensä alkoi suunnitella muuttoa kauas erämaahan. Suuri osa Hämeen pohjoisen erämaan tiluksista oli siinä vaiheessa jo asutettu, mutta muun muassa jämsäläisten maita oli vielä saatavissa. Niin-

pä Korhoset kävivät tammikuussa 1553 hankkimassa kihlakunnatuomari Jöns Västgöteltä omistusoikeudet asuttamalleen Jämsän talonpoikien aiemmin hallitsemaalle eräalueelle.

Kun lupa-asiat olivat kunnossa ja rajapyykit määriteltä, niin viimeistään silloin Tuomas Korhonen sijoitti joukkonsa veneisiin ja suuntasi kokan kohti luodetta. Matkueeseen kuuluivat Tuomaan lisäksi ainakin hänen puolisonsa, Heikki-veli vaimoineen ja tytär aviomiehensä Olli Vesterisen kanssa. Lapsiakin oli jo muutama syntynyt mukaan otettavaksi. Mahdollisesti isä-Pekka ja hänen puolisonsakin olivat matkas- sa, vaikka ikää heille olikin kartunut jo 60-70 vuotta.

Tuomakselle reitti ainakin oli tuttu, koska hän oli veljensä ja lankonsa kanssa tämän reissun jo tehnyt, ehkä parikin kertaa. Todennäköisesti koko perhekin oli asettunut Kerkonjoensuuhun jo ennen Västgöten päätöstä. Loppujen lopuksi matkakaan ei ole noissa oloissa mahdottoman pitkä. Linnuntietä mitaten 120 kilometrin taipaleen Rantasalmelta Kerkonjoensuuhun pääsee vesireittejä pitkin varsin suoraan, Pellosniemeltä lähtiessä pitää kierrellä enemmän.

Yhtä kaikki, nyt oli siis koko suurperhe muuttokuormineen asettunut lopullisesti uudisraivaajiksi entisen hämäläisten erämaan itärajan tuntumaan, tulevan Rautalammin pitäjän laidalle. Jollei Tuomas ollut jo aiemmin rakentanut uutta asumusta Niiniveden rantaan, niin ainakin entisten omistajien vanha eräsauna oli odottanut perillä.

Niin alkoi Tuomaan uusi elämä itsenäisenä tilallisena Niiniveden rannalla keskellä suurta erämaata. Kaskesta saatiin viljaa, Niinivedestä ja Kerkonkoskesta kalaa, karja laidunsi metsissä, erämaa antoi riistaa, tosin verottajakin kävi hakemassa omansa. Perheiden kasvaessa tilukset halottiin kahteen osaan, toinen Tuomaalle, toinen Vesterisille. Tuomas rakensi

uuden asuinrakennuksensa parinsadan metrin päähän alkuperäisestä talosta, jonka hän jätti Vesteristen haltuun.

Tuomas oli kaikesta päättäen tarmokas ja pätevä tällöinen. Hänen tilansa oli varsin varakas Rautalammin mittapuun mukaan. Vuonna 1571 talo omisti viisi lehmää, kaksi tammahevosta, viisi lammasta ja kaksi sikaa. Kuparia löytyi yli 8 kiloa. 15 vuoden päästä lehmiä oli jo 11, toiseksi eniten koko pitäjässä.

Talonsa isännäksi Tuomas mainitaan vuoteen 1597 saakka, jolloin hän ilmeisesti kuoli lähes 80-vuotiaana kunnioitettuna vanhuksena. Tämän jälkeen tila siirtyi hänen pojalleen Lemetille, josta suku edelleen jatkui ja laajeni yhdeksi maamme Korhosten pääsuvuista. Kaksi muutakin poikaa Tuomaalla oli, Silvester, jolle halottiin kantatilasta oma osuus sekä tilattomaksi jäänyt Juho.

Kerkonjoensuun Vesterilän kylässä seisoo näkyvällä paikalla muistomerkki nimeltä Korhosten kivi, jonka Sukuseura pystytti vuonna 2004 Tuomas Korhosen muistoa kunnioittamaan. Paasi sijaitsee juuri sillä paikalla, johon Tuomas perheineen rakensi ensimmäisen asumuksensa.

Vanhan Rautalammin Korhosten Sukuseura esittää lämpimät onnittelut kantaisällemme.

